

УДК 94:[378.4.016:27-9]ЛНУ"1817/1918

ЦЕРКОВНА ІСТОРІЯ У ЦІСАРСЬКО-КОРОЛІВСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ ФРАНЦА І У ЛЬВОВІ

Галина МАТВІЄНКО

Львівський національний університет імені Івана Франка,
Музей історії Університету
бул. Університетська 1, Львів, 79000, Україна

У статті проаналізовано процес викладання курсу церковної історії у Львівському університеті впродовж 1817–1918 рр. Лекційні курси викладачів відвідували, в основному, звичайні та надзвичайні студенти, які за конфесійною приналежністю були греко-католиками, римо-католиками та вірмено-католиками. Перевагу серед них мали студенти українці греко-католики. Кількісні показники їхньої відвідуваності занять із церковної історії були досить високими, що зрештою й позначалося на успішності студентів.

Ключові слова: Львівський університет, церковна історія, викладання, навчання, лекція, семінар, професор.

Церковна історія (*historia ecclesiastica*) як навчальна дисципліна вивчалася ще студентами теологічного відділення Єзуїтського університету у Львові. Її викладання в системі єзуїтської освіти забезпечували професори університету. Вивчення та викладання церковної історії у Йосифінському університеті від 1784 р. розпочав декан і директор теологічних студій, професор (у 1784–1791 рр.) Йоган Баптіста Фінзігер. Він читав церковну історію для студентів першого року навчання теології¹. Дисципліна була обов'язковою для вивчення в університеті, з метою доброї підготовки майбутніх священиків. Після перетворення Львівського університету на лицей (1805 р.) та його відновлення у 1817 р. під назвою Цісарсько-королівський університет імені Франца І у Львові (або ж Францисканський університет), церковну історію почали викладали на теологічному факультеті студентам третього року навчання. Упродовж 1817–1861 рр. її викладав Онуфрій Криницький. Цей професор користувався великим авторитетом серед університетської та церковної спільноти, про що свідчить його десятиразове перебування на посаді декана теологічного факультету (1837–1848 рр.) та обрання ректором університету (1834 р.)². Свій предмет він викладав за підручниками М. Даннемаєра і Ю. Кляйна, але про його самостійні дослідження нам невідомо. Тому після себе професор не залишив навіть конспектів лекційного курсу.

¹ Finkel L. *Historia Uniwersytetu Lwowskiego* / Ludwik Finkel, Stanisław Starzyński. Lwów, 1894. Cz. I: Do r. 1869. Napisał Ludwik Finkel. S. 77–79.

² Ibid. S. 264–265.

Згодом, на кафедрі церковної історії О. Криницького замінив професор Йосиф Делькевич. Протягом 1864–1890 рр. він викладав на факультеті церковну історію та педагогіку. Й. Делькевич був одним із небагатьох професорів-українців, якого багаторазово обирали деканом і ректором університету³. Тогочасна галицька преса згадувала, що:

въ званіи учительскомъ и въ іерархіи церк[овной] достигаль мужъ той своимъ власнымъ трудомъ, своими силами”, а також “д[окто]рь Делькевичъ принадлежит до тѣхъ рѣдкихъ дѣльныхъ характеровъ, якимъ отличался на всю нашу Русь незабвен[ной] памяти митр[ополит] Яхимовичъ⁴.

Так високо оцінювали здібності професора його сучасники і прирівнювали їх до заслуг суфрагана Галицької митрополії (з 1841 р.), Перемишльського єпископа (з 1849 р.), а з 1860 р. – Галицького митрополита, декана теологічного *ὁ ἀρεῶν καὶ ἑὐαγγελίᾳ ὁ ἰσχυρὸς* (з 1860/61 і *ἀρεῶν ἰσχυρὸς*, далі – н. р) Григорія (барона Яхимовича), який користувався великим авторитетом у церковних та громадських колах Галичини⁵.

Лекції Й. Делькевича найбільше відвідували українські студенти греко-католики, адже вони становили основну частку серед студентів теологічного факультету. Їхній кількісний показник можливо проаналізувати на основі студентських каталогів. У зимовому семестрі 1867/68 н. р. з усіх 82 студентів (60 звичайних і 22 надзвичайних), 63 було греко-католиками та 19 римо-католиками; у 1871/72 н. р. з-поміж загальної кількості 77 студентів, 63 з них було греко-католиками і лише 14 – римо-католиками^{*}; у 1878/79 н. р. навчалось 47 греко-католиків і 17 римо-католиків з усіх 65-ти студентів⁶; у 1886/87 н. р. з усіх 91 студента (75 звичайних і 16 надзвичайних), навчався 71 греко-католик, 16 римо-католиків і четверо вірмено-католиків. Найбільша кількість студентів, які відвідували лекції з церковної історії, спостерігається у 1869/70 н. р. Тоді вона становила 110 осіб, з-поміж яких – 95 звичайних і 15 надзвичайних студентів. На жаль, за цей навчальний рік немає змоги простежити конфесійний склад студентів, оскільки дані про нього не були записані у студентський каталог лектором цього предмету. Досить високий кількісний показник був також у 1886 р. З 97 студентів (96 з яких були звичайними) було 76 греко-католиків, 18 римо-

³ Akademische Behörden an der k. k. Universität zu Lemberg, sammt der Ordnung der Vorlesungen an derselben im Winter-Semester des Studien- Jahres 1875/6. Lemberg, S. 4; Finkel L. *Historia Uniwersytetu Lwowskiego...* Cz. I: Do r. 1869. Napisał Ludwik Finkel. S. 374–376; 378.

⁴ Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника. Відділ рукописів, ф. 167 (Левицькі), оп. II, спр. 132/п. 8, арк. 3–3 зв.

⁵ Шематизмъ всесенного клира митропол. Архієпископіи греко-католической Львовской на рокъ 1882. Львовъ. С. XIV.

^{*} Кількісні показники подаються за зимовими семестрами, згідно з чіткішими записами у каталогах, які робили на початок кожного навчального року. Інформація за: Державний архів Львівської області (далі – ДАЛЮ), ф. 26 (Львівський університет), оп. 15, спр. 1057, арк. 177–181 зв.

⁶ ДАЛЮ, ф. 26, оп. 15, спр. 1059, арк. 71–75 зв.

католиками і троє вірмено-католиків. Низький показник кількості студентів простежується у 1876 р. – 49 осіб, з них – 39 греко-католиків і 10 – римо-католиків. Найменша кількість студентів, які навчалися у професора Й. Делькевича зафіксована у 1877/78 н. р. Тоді їх налічувалось 43 особи: 33 греко-католики і 10 – римо-католики.

Своє враження про Й. Делькевича, як викладача, висловив у спогадах вчений, письменник і громадський діяч Кирило Студинський. Він зазначав, що професор “як учений нічим не відзначився, хоть полишив по собі гектографовані скрипти. Належав до тих учених, що блистали ученістю, але в науці тривкого сліду по собі не залишили”⁷.

Добре збережені тогочасні каталоги студентів дають змогу порівняти успішність студентів, які вивчали церковну історію у Й. Делькевича та інших викладачів. У зимовому семестрі 1867/68 н. р. “блискучий” та “відмінний” результат знань виявили 22 та 59 студентів, отримавши відповідно за іспит з церковної історії відмітку “*I stopnia chlubnym*” та “*I stopnia*”, а один студент не склав іспиту. У 1869/70 н. р. відмітку “*I stopnia chlubnym*” отримало 25 студентів, а “*I stopnia*” – 85. У 1870/71 н. р. такі відмітки отримало відповідно 21 і 60 студентів із 82 загальної кількості*, а один студент не склав іспиту; у 1871/72 н. р. – 19 і 58 студентів; у 1872/73 н. р. – 13 і 63 та двоє студентів, які не склали іспиту; у 1874 р. – 10 та 47 студентів; у 1876 р. – 7 і 42; у 1877 р. – 9 і 56 студентів; 1878 р. – 9 і 29 студентів, “*II stopnia*” – добрий рівень знань виявив один студент, а тих, які не склали іспит було четверо; у 1879/80 н. р. блискучий результат знань виявило 11 студентів, а відмінний – 54. У 1881 р. – відповідно 20 і 63 студенти, а один студент не склав іспиту; у 1882 р. – 14 і 79; у 1882/83 н. р. – 15 та 69; 1883/84 н. р. – 29 і 68; у 1884/85 н. р. – 14 і 67, а в 1889/90 н. р. – 16 і 65 та один студент, який не склав іспиту⁸. На основі цих показників стверджуємо, що студенти дуже добре засвоювали курс церковної історії. Водночас, можна також припустити, що як викладач Йосиф Делькевич був терплячим та не дуже вимогливим до студентів у перевірці їхніх знань, оскільки впродовж усього періоду викладання курсу церковної історії професором, майже усі студенти отримували відмітку про блискучі та відмінні результати знань. Для порівняння можна навести показники успішності студентів у інших викладачів теологічного факультету. Наприклад, лекції з історії Біблійних наук Нового Заповіту професора Юзефа Ватцки відвідувало у літньому семестрі 1890 р.

⁷ В духовній семінарії у Львові (1887–1889). Сарницький і Делькевич // Львівська Пошта. Львів. 2008.11 жовтня. № 53 (704) // Режим доступу: <http://www.lvivpost.net/suspilstvo/n/1680>. [28.03.2014].

* Загальну кількість студентів, які вивчали церковну історію у різні роки див. *Додаток 1*.

⁸ ДАЛО, ф. 26, оп. 15, спр. 1056, арк. 84, арк. 308–314; спр. 1057, арк. 78 зв., арк. 177–181 зв., арк. 278 зв., арк. 335–338 зв.; спр. 1058, арк. 165 зв., арк. 252, арк. 339–342; спр. 1059, арк. 252, 339–342; спр. 1060, арк. 78; спр. 1059, арк. 402–407; спр. 1061, арк. 91–96 зв.; спр. 1060, арк. 307–312; спр. 1062, арк. 90–95.

106 студентів другого курсу. З них – на відзнаку “*I stopnia chlubnym*” склало 20 осіб; “*I stopnia*” – 80 осіб; “*II stopnia*” – одна особа; не склало іспиту – шість осіб. Лекції з історії Старого Заповіту, єврейської граматики та екзегези у доктора Клемента Сарницького у 1896/97 н. р. відвідував 101 студент першого року навчання. З них – 25 студентів склали іспит з блискучим результатом; 65 – на відмінно; двоє – на добре й дев’ятеро студентів – не склали іспиту⁹. Доброзичливе ставлення професора Й. Делькевича до студентів підтверджують також спогади його вихованця Кирила Студинського. Він писав:

Для молоді був о. Делькевич прихильний, а коли питомиць мало що відповідав, професор Делькевич питався заодно о. Антонія Петрушевича, чи має дати екзаменованому “первую” ноту, на що останній покинував головою, при чому оба нюхали табаку¹⁰.

У літньому семестрі 1890/91 н. р. на теологічному факультеті працював професор церковної історії Євстахій Скроховський. Попередньо він викладав курс історії і християнського мистецтва у духовній семінарії та Ягеллонському університеті Кракова. Від 1891 р., перебуваючи вже у Львові, Є. Скроховський отримав звання звичайного професора церковної історії Львівського університету, а в 1894/95 н. р. став деканом теологічного факультету¹¹. Незважаючи на те, що професора Є. Скроховського призначили викладати церковну історію, його наукові зацікавлення охоплювали, в основному, біблійну археологію.

У 1891/92 н. р. лекції з церковної історії Є. Скроховського відвідували 106 студентів, з яких – 105 звичайних та один надзвичайний, 81 греко-католик, 23 римо-католики та два вірмено-католики¹². На іспиті студенти виявляли хороший рівень знань із вивченого курсу і лише один із них не склав іспиту¹³. Трохи нижчі кількісні показники слухачів курсу зафіксовані у 1894/95 н. р. – 95 студентів, з яких 81 звичайний і 14 надзвичайних, 67 греко-католиків і 28 римо-католиків¹⁴. Найменше студентів, які відвідували лекції професора, було у 1893/94 н. р. Тоді загальна кількість осіб становила – 71, з них – 59 були греко-католиками і 12 римо-католиками. Наприкінці того ж навчального року всі студенти на іспиті з вивченого предмету виявили “блискучий” і “відмінний” результати знань¹⁵.

Упродовж 1895/96 н. р. кафедра церковної історії перебувала без професора. Викладання предмету доручили у зимовому семестрі професору догматики,

⁹ ДАЛО, ф. 26, оп. 15, спр. 1064, арк. 431.

¹⁰ В духовній семінарії у Львові (1887–1889). Сарницький і Делькевич // Львівська Пошта. Львів. 2008.11 жовтня. № 53 (704) // Режим доступу: <http://www.lvivpost.net/suspilstvo/n/1680>. [28.03.2014].

¹¹ *Finkel L.* *Historia Uniwersytetu Lwowskiego / Ludwik Finkel, Stanisław Starzyński.* Lwów, 1894. Cz. II: 1869–1894. Napisał Stanisław Starzyński. Cz. II, S. 186–188.

¹² ДАЛО, ф. 26, оп. 15, спр. 1062, арк. 212.

¹³ Там само.

¹⁴ ДАЛО, ф. 26, оп. 15, спр. 1063, арк. 333.

¹⁵ Там само. Арк. 97.

доктору Юзефу Більчевському, а в літньому – префекту Греко-католицької духовної семінарії у Львові, доктору Стефану Юрику. Вони викладали курс як супленти (заступники професора). У зимовому семестрі 1895/96 н. р. церковну історію у професора Ю. Більчевського вивчало 86 студентів, з яких – 74 звичайних та 12 надзвичайних. З них 61 був греко-католиком, 25 римо-католиками. У літньому семестрі того ж навчального року в доктора С. Юрика навчалось 87 студентів (74 звичайних і 12 надзвичайних), з яких 61 був греко-католиком і 25 римо-католиками¹⁶.

Від літнього семестру 1896/97 н. р. церковну історію почав викладати доктор теології Ягеллонського університету та надзвичайний¹⁷ (з 1900/01 н. р. – звичайний¹⁸) професор Ян Фіялек. Він мав славу досконалого знавця церковної історії від початків християнства до новітньої доби¹⁹. Дослідницька робота Я. Фіялека поєднувала у собі глибоку наукову інтуїцію, незвичну ерудицію та феноменальну пам'ять. Дослідник ґрунтовно вивчав джерельний матеріал, сумлінно і скрупульозно працював у науковій та видавничій справах²⁰. Тож професор Я. Фіялек був дуже дієвим науковцем, який вирізняється з-посеред інших викладачів, які викладали церковну історію на теологічному факультеті Львівського університету. Саме завдяки його значимій науковій спадщині, представленій низкою розвідок, рецензій і публічних виступів, присвячених питанням історії Православної і Латинської церков, польській агіографії, канонічному праву, історії освіти у Польщі, вдається говорити про серйозну церковно-історичну наукову школу, яка почала функціонувати та розвиватися у Львівському університеті. За вагомі заслуги Я. Фіялека теологічний факультет Університету ім. Стефана Баторія у Вільнюсі надав йому титул *doctor honoris causa*²¹.

Професор також дбав про якісну підготовку своїх вихованців. Окрім лекційного курсу "*Historia ecclesiastica*", який традиційно читали на теологічному факультеті, Я. Фіялек виокремив для студентів різноманітні спецкурси: "*Historiae ecclesiasticae institutionis*", "*Criticae historiae ecclesiasticae in(s)titutiones*" (обидва – по 9 годин на тиждень), щотижневі годинні заняття "*Kościół grecko-katolicki w Austrii i na Wschodzie*", "*Dzieje Kościoła w dawnej Polsce*", "*Dzieje Metropolii halickiej*" та ін.²²

¹⁶ ДАЛО, ф. 26, оп. 15, спр. 1063, арк. 460.

¹⁷ С. К. Uniwersytet imienia cesarza Franciszka I we Lwowie. Skład Uniwersytetu i Program wykładów w letniem półroczu 1896/7. Lwów, 1897. S. 32.

¹⁸ С. К. Uniwersytet imienia cesarza Franciszka I we Lwowie. Skład Uniwersytetu i Program wykładów w zimowem półroczu 1900/901. Lwów, 1901. S. 38.

¹⁹ Fijałek Jan / Podręczna Encyklopedia kościelna. E–F. Tom XI–XII. Warszawa, 1907. S. 260.

²⁰ *Semkowicz W.* Śp. ks. Jan Fijałek / W. Semkowicz // Kwartalnik historyczny. Lwów, 1936. R. 50, Zesz. 3. S. 413–414.

²¹ *Glemma T.* ks. Prace naukowe śp. ks. Jana Fijałka / T. Glemma // Kwartalnik historyczny. Lwów, 1936. R. 50, Zesz. 3. S. 425.

²² ДАЛО, ф. 26, оп. 15, спр. 1064, арк. 67, 182, 188, 305, 311; С. к. Uniwersytet imienia cesarza Franciszka I we Lwowie. Skład Uniwersytetu i Program wykładów w letniem półroczu 1896/7. Lwów, 1897. S. 32.

Досить багато студентів третього курсу відвідували лекції професора. Переважно їхня кількість за роки викладання Я. Фіялека перевищувала цифру 80. У 1903/04 н. р. курс церковної історії відвідувало 86 студентів, з яких 58 були греко-католиками та 21 римо-католиками. Така ж кількість студентів була і в 1904/05 н. р. лише з більшою кількістю греко-католиків – 66. Однак, найвищий показник студентського відвідування спостерігається у 1905/06 н. р. Того ж навчального року навчалася 106 осіб, з яких 86 було звичайними та 20 надзвичайними студентами (серед них було 79 греко-католиків і 27 римо-католиків). Найменший кількісний показник студентів відображає каталог за 1896/97 н. р. Тоді студентів було трохи більше, ніж 50 (на жаль, точну цифру встановити не вдається через відсутність запису), з яких 37 греко-католиків і 15 римо-католиків. Відсутність інформації у студентському каталозі не дозволяє також виявити успішність студентів, які вивчали курс церковної історії у професора Я. Фіялека. Можливо, причиною цього була певна недбайливість професора у заповненні студентських каталогів.

У 1901/02 н. р. професору Я. Фіялеку вдалося запровадити навчальні семінари з церковної історії та полегшити студентам вивчення курсу, сформувавши при кафедрі чималу бібліотеку. Підставою для запровадження цих семінарів став статут теологічного факультету Вищого наукового інституту у Відні – т. зв. Августінеум. У 1901 р. та, повторно, у 1904 р., з ініціативи теологічного факультету Віденського університету, австрійський єпископат прийняв рішення про запровадження семінарів на теологічному факультеті Львівського університету²³. У 1901 р. австрійське Міністерство віровизнань і освіти дало дозвіл на відкриття наукового семінару в трьох секціях. Згідно з ним, у Львівському університеті запроваджувалися семінари з церковної історії та гомілетики для слухачів теологічного факультету польською й українською мовами. Лекторам надавалася можливість скоротити кількість обов'язкових лекційних годин у співвідношенні до кількості годин семінарських. Міністерство віровизнань і освіти виділяло й відповідні дотації на оплату праці викладачів і на потреби бібліотек²⁴.

Семінарські заняття професора Я. Фіялека відвідували не лише ті студенти, які вивчали церковну історію на третьому курсі, а й з інших курсів. Як керівник церковно-історичного семінару, професор висловив побажання перед колегією професорів теологічного факультету щодо відвідуваності студентів. Він наголошував, щоб учасниками семінару були не лише слухачі третього року навчання, а й першого та другого років. Серед слухачів семінару були римо-католики, як правило, поляки та, незважаючи на польську мову викладання, – греко-католики українці. Наприклад, у 1901/02 н. р. семінар відвідувало 14 студентів

²³ *Długosz T. Rzut oka na dzieje lwowskiego Wydziału Teologicznego // Wydział Teologiczny Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie 1918–1933 / T. Długosz. Lwów, 1934. S. 18.*

²⁴ ДАЛО, ф. 26, оп. 8, спр. 267, арк. 15 зв.; ДАЛО, ф. 26, оп. 8, спр. 256, арк. 11, 17.

римо-католиків і 13 греко-католиків. Серед присутніх були студенти другого та третього курсів²⁵. У 1902/03 н. р. кількісну перевагу серед студентів у конфесійному відношенні склали греко-католики, яких налічувалося вже 11 осіб, а римо-католиків – 9²⁶. У 1903/04 н. р. – з усіх 86 студентів третього курсу, 21 був римо-католиком, з них відвідувати семінари забажало 14 осіб²⁷. Такі ж показники зафіксовані за 1904/05 н. р.²⁸. У 1905/06 н. р. семінар професора Я. Фіялека відвідувало 3 студентів четвертого курсу, 12 студентів – третього, 5 студентів – другого та 9 студентів першого курсів. Усі вони були римо-католиками. З греко-католиків на семінар записалося тільки 14 студентів третього курсу²⁹. З огляду на те, що для греко-католиків не було започатковано семінару українською мовою викладання, вони також відвідували заняття Я. Фіялека. Незважаючи на суперечності, що виникали на національному ґрунті між польським професором та українськими студентами, що особливо проявилось під час виборів кандидатури Я. Фіялека на ректора Львівського університету, проти чого активно протестували українці у жовтні 1903 р.³⁰, приходимо до висновку, що професор був чудовим науковцем і педагогом, який зумів зацікавити студентів своїм предметом.

На жаль, відсутність конкретних кількісних показників у тогочасній навчальній документації не дозволяє детальніше проаналізувати зацікавленість студентів семінарами з церковної історії після 1905/06 н. р. Офіційно церковно-історичний семінар був запроваджений на теологічному факультеті, згідно з розпорядженням Міністерства віровизнань та освіти від 23 червня 1904 р. на 1904/05 н. р. З метою впровадження семінару з церковної історії, а також з гомілетики, Міністерство виділило квоту 2 000 крон на 1904/05 н. р. Відомо також, що для подальшого проведення семінарів із церковної історії у 1905/06 н. р., декан теологічного факультету Мацей Сеняницький знову клопотався про підписання Міністерством нового подання³¹.

Від 16 листопада 1912 р. Я. Фіялека призначили професором церковної історії Ягеллонського університету, а на його місце у Львівському університеті декан теологічного факультету Адам Герстман запропонував суплента доктора Ігнація Грабовського³². Проте, наступником Я. Фіялека затвердили його учня, професора Мечислава Тарнавського. У 1912–1913 рр. він студював у Римі історію Церкви під керівництвом професора Людвіка Пастора, габлітацію здобув на

²⁵ ДАЛО, ф. 26, оп. 15, спр. 1065, арк. 55.

²⁶ ДАЛО, ф. 26, оп. 15, спр. 1066, арк. 70–76.

²⁷ ДАЛО, ф. 26, оп. 15, спр. 1067, арк. 76–81 зв.

²⁸ Там само. Арк. 210–216.

²⁹ ДАЛО, ф. 26, оп. 15, спр. 1068, арк. 55–61 зв.

³⁰ ДАЛО, ф. 26, оп. 15, спр. 83, арк. 1, 2.

³¹ Biblioteka Naukowa Polskiej Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Nauk w Krakowie, sygn. [4755–4726] Korespondencja ks. Jana Fijałka. 4693, t. 4. S. 5, 7.

³² ДАЛО, ф. 26, оп. 8, спр. 349, арк. 16.

теологічному факультеті Львівського університету, а вже у 1919 р. став звичайним професором новоствореної кафедри загальної історії Церкви. М. Тарнавський читав лекційний курс, який складався з п'яти годин і продовжував проводити започатковані Я. Фіялем семінарські заняття – дві години на тиждень³³.

Отже, як висновок, варто зазначити, що викладання курсу церковної історії для студентів теологічного факультету Львівського університету залежало від якісного рівня знань викладачів і проведення ними наукових досліджень зі свого предмету. Впродовж усього періоду функціонування Францисканського університету у Львові, курс церковної історії найдовше читав професор Й. Делькевич, але викладання на високому фаховому рівні відбувалося за професора Я. Фіялека, який сам проводив спеціальні дослідження зі свого предмету та долучився до запровадження студентських семінарів на теологічному факультеті. Це безпосередньо впливало на показник студентської зацікавленості цим навчальним курсом, а, отже, й на відвідуваність і рівень їхніх знань.

Додаток 1

Кількість студентів Львівського університету, які відвідували курс церковної історії в останній третині XIX – на початку XX ст.

Навчальні роки	Звичайні студенти	Надзвичайні студенти	Греко-католики	Римо-католики	Вірмено-католики	Загалом
1867/68 [*]	60	22	63	19	–	82
1869/70 ³⁵	95	15	–	–	–	110
1870/71 ³⁶	53	29	65	17	–	82
1871/72 ³⁷	–	–	63	14	–	77
1872/73 ³⁸	–	–	55	23	–	78
1874/75 ³⁹	53	4	45	12	–	57
1875/76 ⁴⁰	55	1	48	8	–	56
1876 ^{41**}	–	–	39	10	–	49
1877 ⁴²	–	–	47	9	–	56
1877/78 ⁴³	–	–	33	10	–	43
1878/79 ⁴⁴	47	17	47	17	1	65
1879/80 ⁴⁵	41	24	54	11	–	65
1880/81 ⁴⁶	75	9	61	23	–	84
1881/82 ⁴⁷	89	4	76	16	1	93
1882/83 ⁴⁸	81	3	63	21	–	84
1885 ⁴⁹	79	2	66	15	–	81
1886 ⁵⁰	96	1	76	18	3	97
1886/87 ⁵¹	75	16	71	16	4	91
1889/90 ⁵²	–	–	69	13	–	82
1891/92 ⁵³	105	1	81	23	2	106
1892/93	–	–	77	12	–	89
1893/94 ⁵⁴	–	–	59	12	–	71 ⁵⁵
1894/95 ⁵⁶	81	14	–	67	–	95
1895/96 ⁵⁷	74	12	61	25	–	86

1896/97 ⁵⁸	–	–	37	15	–	?
1897/98 ⁵⁹	–	–	66	14	–	80
1898/99 ⁶⁰	62	19	66	14	1	81
1899/1900 ⁶¹	80	–	67	12	***	80
1900/01 ⁶²	–	–	54	13	–	67
1902/03 ⁶³	–	–	–	–	–	–
1903/04 ⁶⁴	10	69	58	21	****	86
1903/04 ⁶⁵	–	–	65	17	–	82
1904/05 ⁶⁶	11	9	66	20	–	86
1905/06 ⁶⁷	86	20	79	27	–	106

³³ Wolczański J. Wydział teologiczny Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie. 1918–1939 / Józef Wolczański. Kraków, 2002. S. 337.

* Кількісні показники подаються за зимовими семестрами, згідно з чіткішими записами у каталогах, які робили на початок кожного навчального року. Інформація за: ДАЛО, ф. 26, оп. 15, спр. 1056, арк. 84–89.

³⁵ ДАЛО, ф. 26, оп. 15, спр. 1058, арк. 308–314.

³⁶ ДАЛО, ф. 26, оп. 15, спр. 1057, арк. 78 зв.

³⁷ Там само. Арк. 177–181 зв.

³⁸ Там само. Арк. 278 зв.

³⁹ Там само. Арк. 335 зв.–338 зв.

⁴⁰ ДАЛО, ф. 26, оп. 15, спр. 1058, арк. 75–78.

⁴¹ Там само. Арк. 165 зв.

** Дані за цілий рік зазначаються у відповідності до студентського каталогу.

⁴² Там само. Арк. 252.

⁴³ Там само. Арк. 339–342.

⁴⁴ ДАЛО, ф. 26, оп. 15, спр. 1059, арк. 71–75 зв.

⁴⁵ Там само. Арк. 180.

⁴⁶ Там само. Арк. 292–297.

⁴⁷ Там само. Арк. 402–407.

⁴⁸ ДАЛО, ф. 26, оп. 15, спр. 1060, арк. 78.

⁴⁹ Там само. Арк. 307–312.

⁵⁰ Там само. Арк. 424–429.

⁵¹ ДАЛО, ф. 26, оп. 15, спр. 1061, арк. 91–96 зв.

⁵² ДАЛО, ф. 26, оп. 15, спр. 1062, арк. 90–95.

⁵³ Там само. Арк. 212.

⁵⁴ ДАЛО, ф. 26, оп. 15, спр. 1063, арк. 97.

⁵⁵ Там само. Арк. 227–232.

⁵⁶ Там само. Арк. 333–338.

⁵⁷ Там само. Арк. 460.

⁵⁸ ДАЛО, ф. 26, оп. 15, спр. 1064, арк. 62–66.

⁵⁹ Там само. Арк. 182.

⁶⁰ Там само. Арк. 305–310.

⁶¹ Там само. Арк. 406–411.

*** Один студент не вказав свого віросповідання.

⁶² ДАЛО, ф. 26, оп. 15, спр. 1065, арк. 55.

⁶³ ДАЛО, ф. 26, оп. 15, спр. 1066, арк. 70–76. Каталог містить дані відвідуваності студентів лише за семінарські заняття.

⁶⁴ ДАЛО, ф. 26, оп. 15, спр. 1067, арк. 76;

**** Семеро студентів не вказали свого віросповідання.

⁶⁵ Там само. Арк. 87–93.

⁶⁶ Там само. Арк. 210.

⁶⁷ ДАЛО, ф. 26, оп. 15, спр. 1068, арк. 55.

CHURCH HISTORY AT FRANZ I IMPERIAL-ROYAL UNIVERSITY OF LVIV

Halyna MATVIYENKO

The Ivan Franko National University of Lviv,
Museum of University History
1, Universytetska St, Lviv, 79000, Ukraine

The process of teaching of Church history course at the Lviv University during 1817–1918 is analyzed in the article. The ordinary and extraordinary students, which according to the confession were mainly Greek-Catholics, Roman-Catholics and Armenian-Catholics visited lectures. Ukrainian Greek-Catholics were the majority among the students. The quantitative indexes of their attendance of Church history courses were high enough and that, at the end, affected on the successfulness of students.

Key words: Lviv University, church history, teaching, studies, lecture, seminar, professor.

ЦЕРКОВНАЯ ИСТОРИЯ В ИМПЕРАТОРСКО-КОРОЛЕВСКОМ УНИВЕРСИТЕТЕ ИМЕНИ ФРАНЦА I ВО ЛЬВОВЕ

Галина МАТВИЕНКО

Львовский национальный университет имени Ивана Франко,
Музей истории Университета
ул. Университетская 1, Львов, 79000, Украина

В статье проанализирован процесс преподавания курса церковной истории во Львовском университете на протяжении 1817–1918 гг. Лекционные курсы преподавателей посещали, в основном, обычные и чрезвычайные студенты, которые за конфессиональной принадлежностью были греко-католиками, римо-католиками и армяно-католиками. Преимущество среди них имели студенты украинцы греко-католики. Количественные показатели их посещаемости занятий по церковной истории были достаточно высокими, что в конечном итоге и отражалось на успеваемости студентов.

Ключевые слова: Львовский университет, церковная история, преподавание, учеба, лекция, семинар, профессор.

Стаття надійшла до редколегії 7.04.2014

Прийнята до друку 30.05.2014